

คำกล่าวปาฐกถาพิเศษโดยรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง)
เรื่อง “การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน”
ในพิธีมอบรางวัลสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี

เมื่อวันศุกร์ที่ 3 กันยายน 2547

ณ ห้องคอนเวนชันฮอลล์ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ กรุงเทพฯ

เรียนท่านรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านรองปลัดกระทรวง ท่านอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ท่านผู้ตรวจราชการสำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ท่านที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ท่านนายก อบจ. นายกเทศมนตรี และนายก อบต. และท่านผู้มีเกียรติทุกท่าน

ผมรู้สึกยินดีและเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสมาพบปะกับท่านทั้งหลาย และมอบรางวัลแก่ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ชนะการประกวดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีประจำปี 2547 ขอชื่นชมและแสดงความยินดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 368 แห่งที่ชนะการประกวดในครั้งนี้ รางวัลที่ท่านได้รับคือข้อพิสูจน์และเครื่องยืนยันถึงความสามารถในการบริหารจัดการที่ดี ตามแนวทางแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ต้องขอขอบคุณคณะกรรมการและคณะทำงาน ที่ทำหน้าที่ในการพิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดีที่ได้ทุ่มเทเวลา ใจความพยายามในการที่จะรับฟัง หาข้อมูล และด้วยความตั้งใจที่จะส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการที่ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป

รัฐบาลมีนโยบายที่จะสนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพ และมีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนและประเทศชาติ ในโอกาสนี้ผู้จัดงานในวันนี้ได้ขอให้ผมมากล่าวปาฐกถาพิเศษ เรื่องการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ในฐานะที่ท่านนายกฯ มอบหมายและในฐานะที่เป็นประธานคณะกรรมการกระจายอำนาจ อยากรจะพูดเรื่องตามหัวข้อนี้โดยจะเชื่อมโยงถึงเรื่องที่กำลังดำเนินการกันอยู่ในการกระจายอำนาจ ซึ่งคิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกต่อไปด้วย ในเรื่องการบริหารจัดการที่ดีที่เราได้จัดให้มีการให้รางวัล ความจริงแล้วเป็นหัวใจที่สำคัญอย่างหนึ่งของการกระจายอำนาจ ในปัจจุบัน การกระจายอำนาจในปัจจุบันความจริงก็มียุทธศาสตร์ที่ชัดเจนแล้วพอสมควร มีความคืบหน้าในหลายด้าน มีปัญหาอีกหลายเรื่องที่ต้องแก้ที่ต้องมีการปรับปรุง เพื่อให้การกระจายอำนาจสามารถที่จะพัฒนาต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ในการกระจายอำนาจที่รัฐธรรมนูญก็ดี กฎหมายรองรับก็บัญญัติไว้ ส่งเสริมหรืออาจจะเรียกว่าบังคับให้มีการกระจายอำนาจ เจตนารมณ์ของการกระจายอำนาจ ทั้งโดยรัฐธรรมนูญทั้งโดยกฎหมายและโดยหลักวิชาการก็คือ การที่จะทำให้เกิดการบริการประชาชน การบริการสาธารณะที่ตรงกับความต้องการของประชาชน

ให้มากขึ้น เพราะเป็นที่ยอมรับว่าระบบราชการหรือการทำงานของรัฐบาลที่รวมศูนย์อำนาจมีประโยชน์ในเรื่องของความเป็นเอกภาพ มีประโยชน์ในแง่ทำให้ทิศทางใหญ่ๆ ของประเทศมีความชัดเจน การทำงานต่างๆ มีทิศทางเดียวกัน ซึ่งก็ได้ทำมานาน การรวมศูนย์อำนาจมานาน และเมื่อสังคมพัฒนาไปมีความซับซ้อนมากขึ้น การบริการสาธารณะ การแก้ปัญหาของประเทศไม่สามารถจะตรงกับความต้องการของประชาชนได้โดยอาศัยระบบราชการที่รวมศูนย์ จึงจำเป็นต้องมีการกระจายอำนาจ การกระจายอำนาจนี้ต้องการให้การบริการต่าง ๆ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ตรงกับความต้องการของประชาชน นอกจากนั้นก็เป็นเวที เป็นสถานที่ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรจำนวนมากในการที่จะมีความสามารถที่จะพัฒนาบ้านเมือง รวมทั้งเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันนี้เป็นความจริงเป็นความรู้ทั่วไปอยู่แล้ว

ในการจะแก้ปัญหาและพัฒนาบ้านเมืองโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้รับการกระจายอำนาจไปนั้น บรรทัดฐานที่สำคัญมากของเรื่องการกระจายอำนาจก็คือ ประชาชนได้รับการบริการ ได้รับการแก้ปัญหาดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่ ไม่ใช่เราต้องการกระจายอำนาจเพื่อให้มีองค์กรมาก ๆ แล้วก็มีการเลือกตั้งกันทั้งหลาย ๆ พันองค์กร แล้วก็ได้ชื่อว่าเป็นประชาธิปไตย และก็ประสบความสำเร็จในการกระจายอำนาจแล้ว ที่สำคัญคือประชาชนได้รับการบริการ ได้รับการแก้ปัญหามีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของประชาชนหรือไม่ ถ้ากระจายอำนาจไปแล้วและต่อมาพบว่าบริการประชาชนแย่ง เนื่องจากทำงานกันไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน ถ้าไปถึงจุดนั้นเมื่อไหร่ก็คือความล้มเหลวของการกระจายอำนาจ เพราะฉะนั้นการที่เราจัดให้มีการประกวดให้รางวัลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริการจัดการที่ดี ก็ด้วยเหตุที่ต้องการให้การกระจายอำนาจประสบความสำเร็จ คือ ต้องการให้ประชาชนได้รับการบริการ ได้รับการแก้ปัญหาคือดีขึ้นกว่าเดิมในระบบที่บริหารจัดการโดยระบบราชการที่รวมศูนย์มากเกินไป

ในการกระจายอำนาจที่ว่าต้องการให้บริการประชาชนดีขึ้น ต้องการให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและตรงกับความต้องการของประชาชนนั้น ปัญหาว่าประชาชนต้องการอะไร และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่อะไร เราก็จะพบว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่มากขึ้นเรื่อย ๆ เพียงแต่บางเรื่องยังอยู่ระหว่างการถ่ายโอนภารกิจ บางเรื่องก็ยังไม่โอนแต่ก็ต้องโอนต่อไป ส่วนประชาชนนั้นต้องการบริการในทุกๆ ด้าน บางเรื่องก็เป็นเรื่องของราชการ ประชาชนก็จะต้องไปเรียกร้องเอาที่ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือรัฐบาล แต่หลายๆ เรื่องประชาชนจะเรียกร้องกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มักจะมีการพูดในลักษณะตำหนิหรือกล่าวหาว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่ที่เป็นคำกล่าวหาว่าคำตำหนิจะสนใจแต่ทำถนนหนทางและไม่ค่อยทำอย่างอื่น ซึ่งความจริงข้อเท็จจริงก็อาจจะมียุ่บางส่วน แต่ผมยังคิดว่าคำตำหนิหรือข้อวิจารณ์คำกล่าวหานี้ ขาดข้อมูลหรือขาดความเข้าใจความเป็นมาของการแก้ปัญหาบ้านเมืองทั้งระบบค่อนข้างมาก

ความเข้าใจในเรื่องข้อมูลก็คือว่า ภารกิจหลายอย่างก็ยังไม่โอนให้เกิดผลจริงๆ ทั้งๆ ที่มีแผนถ่ายโอน 245 ภารกิจ เพราะว่าถ่ายโอนแล้ว 174 ภารกิจ ใน 174 นั้นก็อาจจะยังมีปัญหาทั้งความเข้าใจกฎระเบียบต่าง ๆ

เงินที่จะใช้พอหรือไม่พอ แต่ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย ก็เกือบจะเรียกว่าเป็นไปไม่ได้ที่จะทำภารกิจเป็นร้อย ๆ อย่างในเวลาสั้น ๆ หรือในปีหนึ่งจะให้ทำเรื่องสำคัญ ๆ ทุกเรื่องเป็นไปไม่ได้อีก แต่เมื่อมองจากกระทรวงต่าง ๆ หรือผู้ที่สนใจแต่งงานส่วนกลาง มักจะมองว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เงินไปแล้วทำแต่ถนนหนทางไม่ทำเรื่องอื่น ๆ และโดยเฉพาะไม่ทำเรื่องที่กระทรวงนั้นรับผิดชอบ เช่น กระทรวงทำน้ำบาดาลก็จะบอกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่เห็นทำบ่อบาดาลหรือทำบ่อบาดาลน้อยไป กระทรวงที่ทำถนน สะพาน ก็จะบอกว่านี่ท้องถิ่นไม่ทำ โอนไปแล้วไม่เห็นทำ และกระทรวงไหนที่ดูแลหน้าที่ด้านไหนก็จะบอกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำไมไม่ทำงานนั้นให้แก้

ประชาชนให้ครบถ้วนตามที่ประชาชนต้องการ ซึ่งถ้าพูดอย่างนี้ก็คือ ขาดข้อมูลว่าก็เงินมันมีนิดเดียวที่เมื่อเทียบกับงานทั้งหมด กับอีกอย่างหนึ่งคือขาดความเข้าใจประวัติศาสตร์หรือไม่ก็ลืมไปแล้วว่าเมื่องานต่างๆ เหล่านี้อยู่กับราชการ อยู่กับกระทรวง อยู่กับกรมต่าง ๆ ไม่ใช่ว่ากระทรวงหรือกรมสามารถบริการเรื่องสำคัญ ๆ ให้ประชาชนทุกเรื่องทุกปีโดยไม่มีเรื่องไหนที่ทำได้

ผมเป็นผู้แทนราษฎรมาตั้งแต่ปี 2529 ก็ 18 ปีมาแล้ว มีประสบการณ์โดยตรง คือ เวลาชาวบ้านมาขอสะพานข้ามคลองในหมู่บ้านรอ 15 ปีบางที่ยังไม่ได้ ถนนในหมู่บ้านรอเป็น 10 ปี ไม่ได้ บ่อบาดาลขอมาปีหนึ่ง 60-70 บ่อ ไปวิ่งขอลตามกระทรวงได้มา 12 บ่อ นั่นถือว่าเก่งแล้ว รู้จักกับรัฐมนตรีแล้ว ที่เหลือไม่ได้ขุดรอเป็นสิบ ๆ ปีทั้งนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อโอนภารกิจมาแล้วมาเข้าใจว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำทุกเรื่องที่สำคัญทั้งหมดที่ประชาชนต้องการให้ได้ทุกปีไปทุกเรื่องไป ซึ่งเป็นความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนมากและก็นำไปสู่ความพยายามที่จะกำหนดเงินอุดหนุนเฉพาะกิจให้ต้องไปทำเรื่องนั้นเรื่องนี้ เสร็จแล้วพออุดหนุนไปก็ให้ไปทำกันเฉพาะบางองค์กรอีก ก็ทำให้องค์กรส่วนใหญ่ยังไม่มีเงินเพราะว่าเงินได้ไปตกกับบางภารกิจ เช่น ภารกิจด้านท่องเที่ยว ภารกิจด้านถนนให้กับองค์กรฯ ไม่ก็แห่ง องค์กรฯ ส่วนใหญ่ซึ่งไม่มีเงินอยู่แล้วยังไม่มีเงินยังทำงานไม่ได้ อันนี้เกิดจากความเข้าใจที่คลาดเคลื่อน แล้วก็ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการกระจายอำนาจก็จึงทำให้เรื่องต่าง ๆ ยังสับสนอลเวงอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งจะต้องมีการแก้ต่อไป

คณะกรรมการการกระจายอำนาจฯ ก็พยายามอย่างเต็มที่ที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องนี้ก็ต้องยอมรับว่าท่านอ่านหนังสือพิมพ์วันนี้ บางฉบับก็จะเห็นเรื่องงบประมาณที่เกี่ยวกับการกระจายอำนาจยังมีปัญหาอยู่ต่อไป แต่ว่าที่ผมพูดมาในเรื่องนี้ก็เพื่อจะบอกว่ายังมีปัญหาอยู่ในการทำงานหลายๆ อย่าง เพราะขาดเงินบ้าง เพราะยังไม่โอนบ้าง แต่ขณะเดียวกันข้อวิจารณ์ที่บอกว่าสนใจทำถนน สะพาน หรือบางอย่างที่ถนัดเท่านั้น อันนี้ผมคิดว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็ควรที่จะรับฟังและควรมีการพัฒนากันอย่างจริงจังก็คือ เมื่อเทียบกับในอดีตเงินก็มากขึ้น เมื่อเงินมากขึ้นจากเมื่อตอนผมทำเรื่องกระจายอำนาจการคลังเมื่อปี 2540 เพิ่ง 7 ปีมาตัวเอง ท้องถิ่นมีรายได้ทั้งหมดรวมกันประมาณ 7 หรือ 8 เปอร์เซ็นต์ของรายได้รวมของรัฐบาล เดียวนี้ 20 กว่า ก็คือมีรายได้มากขึ้น ภารกิจก็มีมากขึ้น ถ้าจะบริหารจัดการที่ดีแล้วจะแก้ปัญหามาของประชาชนได้อย่างจริงจังก็คง

จะต้องหันมาให้ความสนใจให้ความสำคัญกับการทำงานในหลาย ๆ ด้านมากขึ้น ซึ่งหลายท้องถิ่นทำแล้ว โดยเฉพาะท้องถิ่นที่มารับรางวัลในวันนี้ ผมเชื่อว่าหลายท้องถิ่นทำงานที่หลากหลายมากกว่าเรื่องทำถนน หนทาง ชุดแล้วกลบ กลบแล้วชุดอะไรไม่ใช่แบบนั้น

เรื่องที่จะต้องมีการทำกันต่อไปในเร็ว ๆ นี้ และคงจะมากขึ้น คือเรื่องการศึกษา การศึกษาขณะนี้ได้มีการยกร่างหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการถ่ายโอนสถานศึกษาให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะจัดการศึกษาขึ้นใหม่ มีหลักเกณฑ์เจรจกันมานานแล้ว หลังสุดนี้ก็ได้ออกมาแล้ว ตามที่กระทรวงศึกษาฯ กับกรมส่งเสริมฯ ก็ดีสำนักงานกระจายอำนาจฯ และคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ หรือกันได้ออกมาแล้ว โดยสรุปก็คือจะทำให้มีหลักเกณฑ์ที่ค่อนข้างมากขึ้น ท้องถิ่นสามารถจัดการศึกษาหรือรับโอนได้ เห็นได้ชัดว่ามีความเป็นไปได้แล้วถ้าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อมเร็ว ๆ นี้ก็หวังว่าจะประกาศออกมา เมื่อประกาศออกมาก็องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สนใจและมีศักยภาพไปสมัครแล้วรู้สึกว่าจะมีเวลา 90 วันหรือ 6 เดือนอะไรทำนองนี้ในการพิจารณา จะพยายามย่นระยะเวลาลงมาให้สั้นหน่อย เสร็จแล้วก็จะมีการถ่ายโอนบางแห่ง คือถ่ายโอนพร้อมๆ กันมากๆ ไม่มีทางสำเร็จ แต่ว่าถ่ายโอนบางแห่งโดยความร่วมมือของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งท่านรัฐมนตรีก็บอกว่าเห็นด้วยเต็มที่ อยากจะให้มีการถ่ายโอน บางส่วน เมื่อโอนไปแล้วงบประมาณได้มาจากไหน งบประมาณก็ตามไป งบประมาณอยู่กระทรวงศึกษาฯ ก็ตามไป ท้องถิ่นก็ไม่ได้มีปัญหาในเรื่องนี้ แต่สำคัญว่าต้องมีการเตรียมการ แล้วก็ต้องมีแนวความคิดที่ชัดเจนในเรื่องการ จัดการศึกษา ที่ผมอยากเสนอก็คือว่า บริหารจัดการที่ดีในเรื่องการศึกษานี้ไม่ควรจะหมายถึงว่าต้องจัดการศึกษาเหมือนกันทั้งหมดมีแบบฉบับอย่างหนึ่งจัดโดยกรมส่งเสริมฯ สมมุติอย่างนี้แล้วก็คล้าย ๆ กับกรมการปกครองในอดีตทำกับโรงเรียนเทศบาล กระจายอำนาจไม่ควรทำอย่างนั้น มีหลักเกณฑ์ว่าเด็กจะต้องอ่านออกเขียนได้ เด็กสอบผ่านการทดสอบกลางหรือการทดสอบของกระทรวงศึกษาฯ เสร็จแล้วจัดให้มันต่างกัน

หลักของกระจายอำนาจ คือ ส่งเสริมความไม่เหมือนไม่ใช่ส่งเสริมว่าต้องเหมือนกัน และเดี๋ยวนี้ อบจ. บ้าง เทศบาลบ้าง นายกเทศมนตรี นายก อบจ. หลายแห่งร่วมมือกับมหาวิทยาลัยแล้ว บางแห่งไปร่วมมือถึงมหาวิทยาลัยในประเทศ เขาทำกันอย่างนี้แล้ว เพราะฉะนั้นต่อไปถ้าตั้งโรงเรียนขึ้นมา เมืองไหนมีคนจีนมากอยากเรียนภาษาจีนกลาง เขาจะเปิดสอนภาษาจีนกลางให้เขาสอนเลย เมืองไหนเขาจะสอนคอมพิวเตอร์มาก ๆ เพราะมีคนไปทำคอมพิวเตอร์กันมากในเมืองเขา เช่น ต่อไปในอนาคตการท่องเที่ยวการส่งเสริม Home Stay มันจะทำให้ผู้คนจากประเทศอื่นมาอยู่ในบ้านเรา ถ้าเขาจะสอนภาษาต่างประเทศเขาจะสอนคอมพิวเตอร์มาก ๆ เขาจะสอนอาชีพบางอย่างให้เขาสอน ส่งเสริมไปให้เต็มที่ เพียงแต่ว่าออกมาแล้วได้มาตรฐานนี้รัฐบาลคอยดูแล แต่ท้องถิ่นจัดให้มันหลากหลายกัน และก็พบว่าหลายแห่งมีศักยภาพมาก และถ้าใครจะทำโรงเรียนอนุบาลเป็นต้นไม่ต้องคิดว่าต้องให้เหมือนกระทรวงศึกษาฯ จะสอนอะไรก็ตามไม่ต้องให้เหมือนกระทรวงศึกษาฯ อย่าไปเข้าใจว่าต้องเหมือนกระทรวงศึกษาฯ เพราะอะไร เราต้องการความหลากหลายแตกต่าง ความสอดคล้องกับท้องถิ่นซึ่งเป็นเจตนาของฝ่ายการศึกษาด้วย คือ พระราชบัญญัติ

การศึกษาฯ เขาก็ต้องการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น แล้วถ้าบอกว่าถ้าไม่เหมือนกระทรวงศึกษาแล้ว เดี่ยวการศึกษาจะด้อยคุณภาพ ผมก็เคยให้ข้อมูลมาแล้ว สำนักงานวัดคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเขาเคยสำรวจ มา ปรากฏว่าการ จัดการศึกษา 3 ฝ่าย คือ กทม. เทศบาล แล้วที่ราชการ เอกชน 2 – 3 ฝ่าย พบว่าที่จัดการศึกษา ได้มาตรฐานสูงสุดเป็นอันดับ 1 คือ กทม. อันดับ 2 คือ กทม. บวกเทศบาล และอันดับ 3 คือการจัดการศึกษาโดย เฉลี่ยทั่วประเทศ ความหมายคือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉลี่ยจัดการศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนของ กระทรวงศึกษาโดยเฉลี่ย มันเป็นอย่างนั้นไปแล้ว แล้วถ้าเรายังไปคิดว่าต้องจัดการศึกษาให้เหมือนกระทรวง ศึกษาฯ ก็เป็นความเข้าใจที่ผิด แต่ไม่ได้หมายความว่าโรงเรียนเทศบาลแห่งหนึ่งไปเทียบกับโรงเรียนสวน กุหลาบเตรียมอุดม คือ เฉลี่ย เอาค่าเฉลี่ย อันนี้ก็เป็นเรื่องที่ต้องฝากให้ช่วยเตรียมในการที่จะจัดการศึกษา หรือ ที่จัดการศึกษาอยู่แล้วก็จะต้องเร่งในการพัฒนาขีดความสามารถของผู้จัดการศึกษา

เรื่องของการกระจายอำนาจ และที่มาพูดถึงประเด็นที่เริ่มต้นของเราคือ การส่งเสริมให้มีการบริหาร จัดการที่ดี เรื่องใหญ่ๆของการกระจายอำนาจ นอกจากว่าจะทำอะไร จะบริการประชาชนให้ตรงความ ต้องการอย่างไร แก้ปัญหาความเข้าใจในหลาย ๆ เรื่องในกระบวนการกระจายอำนาจซึ่งยังไม่เข้าใจกันอยู่มาก ที่เป็นพีเลียงควรจะเป็นพีเลียงก็ไม่ค่อยเป็นพีเลียง พอเห็นปัญหาก็บอกว่า เพราะฉะนั้นอย่าทำเลยเอาอำนาจ กลับมาเถอะ ยังมีปัญหาทำนองนี้ พอจะไปจัดเงินอุดหนุนก็มีปัญหาอย่างที่ว่า ไม่เข้าใจ ต้องทำความเข้าใจให้ ทั้งระบบเข้าใจ แต่เรื่องใหญ่ๆก็คือ ความมีประสิทธิภาพ การทำงานที่บริหารจัดการที่ดีที่ตรวจสอบได้

เพราะท่านอย่าลืมว่ามีข้อร้องเรียนมีการต้องสอบสวนกันเป็นหลาย ๆ ร้อยกรณีทุกปี องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นมี 7,000 กว่า 8,000 กว่า ก็ต้องมีปัญหามาก แต่ว่าการมีปัญหามากอย่างนั้นก็ทำให้สังคมมองว่าทำอะไร กัน บางคนก็เลยบอกว่าเป็นการถ่ายโอนกระจายการคอร์รัปชันไปที่ท้องถิ่น ซึ่งผมคิดว่าการที่เป็นข่าวมาก ๆ มันเป็นเพราะว่าสื่อปัจจุบันเขาเข้าถึง กับว่าก็ต้องตรวจสอบติดตามกัน และที่สำคัญที่สุดคือ ไม่ต้อง เติงกันว่าใครคอร์รัปชันมากกว่าใครระบบราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค กับท้องถิ่น แต่ว่าท้องถิ่นต้อง เร่งจัดการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานแล้วก็ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบโดยประชาชนมากขึ้น แต่ว่ามันยังไม่มี กติกาออกมาอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรม ที่ว่าให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นคืออย่างไร อันนี้ก็จะพยายามไปชี้ให้เห็นในคณะกรรมการกระจายอำนาจฯ ช่วยกันคิด ก็ต้องฝากกรม ส่งเสริมฯ และสำนักงานกระจายอำนาจฯ ช่วยกันคิดต่อไปด้วยอาจจะต้องให้นักวิชาการมาคิดที่ว่าให้ประชาชน มาตรวจสอบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคืออย่างไร

แต่ในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น การอบรม การพัฒนาบุคลากร การส่งบุคลากรไปหา ความรู้ อันนี้เป็นเรื่องจำเป็น แล้วก็อย่าทำเป็นแบบฉบับเดียวกันกับราชการจนเกินไป ปัญหามันคนละอย่าง ไม่ใช่อบรมไปอบรมมาเลยพร้อมจะกลายเป็น เปลี่ยนนายกเทศมนตรีกลายเป็นข้าราชการได้เลย ไม่ต้องการ อย่างนั้นนะ การศึกษาอบรมผมไปเชิญคนดีบ้าง อาจารย์ นักวิชาการ รองอธิการบดีบ้าง มาหารือกันไป 2 รอบแล้ว โดยทางสถาบันพระปกเกล้าช่วยครั้งหนึ่ง สำนักงานกระจายอำนาจฯ ช่วยอีกครั้งหนึ่ง ก็คิดว่าจะ

ระดมนักวิชาการและสร้างนักวิชาการด้านนี้ขึ้นมา และสร้างหลักสูตรในสถาบันการศึกษา สร้างหลักสูตรในสถาบันอย่างสถาบันพระปกเกล้าบ้าง อย่างกรมส่งเสริมฯ สำนักงานกระจายอำนาจฯ บ้าง คิดจะจัดหลักสูตรการอบรมอย่างไรต้องพัฒนากันขึ้น อันนี้เป็นเรื่องสำคัญมาก คนมันพัฒนากันได้ทั้งนั้น นักการเมืองกว่าจะมาถึงจุดที่พูดเรื่องนโยบายกันได้อย่างปัจจุบันก็ใช้เวลาเป็น 30 ปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพัฒนาได้ผมเชื่อว่าต้องให้เร็วกว่านั้น เพราะว่าระบบข้อมูลข่าวสารปัจจุบัน ความรู้มันทันสมัย วิธีจัดการศึกษาที่ทันสมัยขึ้น เพราะฉะนั้นอยากจะฝากแบบนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่จะเชื่อมโยงไปอีกเรื่องหนึ่งเป็นประเด็นสุดท้ายก็คือ เรื่องที่จะต้องเพิ่มการบริหารจัดการที่ดี

วันนี้ความจริงมีการมอบรางวัลเรื่องการจัดเก็บภาษีด้วย การเก็บภาษีขณะนี้ร่างพระราชบัญญัติที่ดินสิ่งปลูกสร้างฉบับใหม่พิจารณาในชั้นกฤษฎีกาเสร็จแล้ว อันนี้ก็เหมือนกันชักเย่อมานานมาก ผมหารือกับท่านนายกรัฐมนตรีเมื่อเริ่มรัฐบาลนี้ อธิบายกราบเรียนท่านว่าเรื่องการทำให้ภาษีที่ดินสิ่งปลูกสร้างเป็นภาษีทรัพย์สิน มันจะเป็นฐานภาษีให้กับท้องถิ่นโดยเฉพาะเทศบาลกับ อบต. เพิ่มรายได้ในอนาคต ในระยะแรกอาจจะเพิ่มไม่มากเพราะต้องมีระยะที่ไม่กระทบประชาชนมากเกินไป แต่ในอนาคตจะดีขึ้น ให้ท้องถิ่นเก็บภาษีในอัตราที่ต่างกันได้ อันนี้ท่านนายกฯ ก็เห็นด้วยแต่อยู่ในเขตงานข้างบนข้างล่าง เขตงานบนกับพื้นข้างล่างตามที่กฎหมายกำหนด ใส่นี่จะต่างกันได้ตามแต่แต่ละท้องถิ่น เห็นชอบกันหมดแล้ว ท่านนายกฯ บอกว่าถ้านายกรัฐมนตรีซึ่งมีทรัพย์สินมากและเห็นด้วยแล้วยังทำไม่ได้ก็ไม่รู้จะทำกันเมื่อไหร่ เพราะฉะนั้นให้ไปทำที่ผ่านมา 3 ปีชักเย่อกันไปชักเย่อกันมาอยู่ พิจารณาแต่ละขั้นตอนนานมาก ในที่สุดก็กระทรวงการคลังแจ้งมาแล้วเมื่อ 2 - 3 วันนี่เองว่า ทำเสร็จแล้วจะส่งไปกรรมการประสานงานพรรคร่วมรัฐบาล ที่พูดอันนี้ขึ้นมาก็คือว่า การเตรียมการเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่ดีในการเก็บภาษีเป็นเรื่องที่ต้องเตรียมแล้ว ถึงแม้ว่ากระบวนการทางกฎหมายจะต้องใช้เวลาอีกหลายเดือนก็ตาม แต่ควรจะต้องเตรียมการได้แล้ว และต่อไปจะทำให้ท้องถิ่นไม่ใช่เป็นองค์กรที่อาศัยเงินอุดหนุนมากเกินไป ที่ต้องอาศัยเงินอุดหนุนมาก เพราะว่าเปอร์เซ็นต์ที่กำหนดนั้น 20 เปอร์เซ็นต์ 20 กว่าเปอร์เซ็นต์อะไรก็ตาม คิดจากรายได้แล้วภาษีมันน้อย ก็เพราะว่าคนบอกว่า ทำไมท้องถิ่นมีรายได้น้อยแต่อยากจ่ายมาก ที่รายได้มันน้อยก็เพราะว่าระบบภาษีของประเทศไทยเขาทำไว้อย่างนั้นก็คือทำให้เกือบทุกบาททุกสตางค์เป็นรายได้ของราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค เพราะฉะนั้นรายได้ของท้องถิ่นก็น้อย ในบางประเทศเขาบอกภาษีการค้าให้เป็นของท้องถิ่นไปมันก็เป็นของท้องถิ่นไป ภาษีทรัพย์สินเป็นของท้องถิ่นมันก็เป็นของท้องถิ่น และในหลายประเทศรัฐบาลส่วนกลางเก็บภาษีมาแค่ 50 เปอร์เซ็นต์ของรายได้รวม อีกครึ่งหนึ่งอยู่ที่ท้องถิ่นก็เพราะระบบเขาวางไว้อย่างนั้น ที่พูดเรื่องนี้ก็คือว่าต้องการให้ท่านทั้งหลายช่วยกันเตรียมนะครับ ท่านมาในวันนี้ไม่ได้มากันครบแต่มาในส่วนทั้งหมดเป็นผู้ที่ได้รับรางวัล เป็นผู้ที่มีการบริหารจัดการที่ดีมีความเข้าใจเรื่องการกระจายอำนาจค่อนข้างดี หรือเห็นปัญหาเห็นศักยภาพ ก็อยากจะฝากความคิดเห็นเหล่านี้ให้ไปช่วยกันคิดต่อ

ผมฝากไว้ว่า การกระจายอำนาจจะพัฒนาไปได้มากน้อยประสบความสำเร็จที่เราต้องการหรือไม่ที่ประชาชนอยากเห็น ที่ประชาชนควรจะได้รับประโยชน์หรือไม่ ไม่สามารถอาศัยใครคนใดคนหนึ่ง ไม่

สามารถอาศัยว่าถ้าท่านอธิบดีเข้าใจช่วงนี้ก็จะดี อาศัยสำนักงานกระจายอำนาจ ที่มีคนเข้าใจมาทำก็ดี แล้ว
เลยฝากความหวังไว้กับอธิบดี หรือผู้ช่วย ผู้ตรวจราชการ หรือรองปลัดกระทรวง หรือรัฐมนตรี หรือรองนายก
รัฐมนตรี ที่ดูแล ฝากไว้อย่างนี้ไม่ได้ การกระจายอำนาจทั้งโลกเป็นเรื่องที่ประชาชนจะต้องช่วยกัน มาเสนอ
มาบอก ว่าต้องกระจายอำนาจให้ประชาชน ผมพูดนี้จึงพูดเหมือนสวมหมวก 2 ใบ ใบหนึ่งคือเป็นรองนายกฯ
และประธานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ อีกใบหนึ่งคือเป็นประชาชนเองที่ต่อสู้ทางการเมืองมาที่อยาก
เห็นบ้านเมืองเปลี่ยนแปลง มาถึงจุดหนึ่งก็ยังคงพูดกับประชาชนว่าประชาชนต้องช่วยกันผลักดันก็คือองค์กรฯ
ทั้งหลายท่านต้องไปหาพวกทั้งจากประชาชนในท้องถิ่น จากนักวิชาการ จากผู้ที่รู้ผู้ที่สนใจผลักดันการกระจาย
อำนาจกันอย่างจริงจัง การกระจายอำนาจจึงจะเกิดขึ้นและมีผลต่อประชาชนอย่างที่เรายกเห็นกันจริงๆ และ
ก็ขอฝากว่าการบริหารจัดการที่ดีและการเพิ่มประสิทธิภาพการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหัวใจเป็นเรื่องสำคัญหนึ่งในไม่กี่เรื่องของการกระจายอำนาจก็ฝากทุกท่านไว้ด้วย
หวังว่าความเห็นต่างๆ นี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายกับหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องในการกระจายอำนาจต่อไป ขอขอบคุณครับ
